

Upřímná architektura

Editorem ročenky Česká architektura 2009–10, která vyšla 20. dubna, je architekt **Pavel Hnilička**. Pět staveb z jeho výběru přinášíme v Espritu LN.

Text: Eva Hlinovská

Pavel Hnilička, autor knihy *Střední kaše*, si stanovil jasný cíl: vybrat do ročenky *Česká architektura 2009–10* stavby financované z veřejných prostředků. „Kvalita těchto staveb je známkou civilizovanosti země, toho, jak funguje veřejný sektor,“ říká Pavel Hnilička, „u nás vzniká takových staveb ve srovnání se sousedním Rakouskem velmi málo. A to ze dvou důvodů – lidí, kteří jsou na příslušných úřadech, nemají zkušenosti s kvalitní architekturou. Pořád ji vnímají jako něco luxusního. Druhým důvodem je pak to, že u nás se téměř nevypisují architektonické soutěže. Je jich několik ročně, v Rakousku jich jsou stovky.“

Navíc jediným kritériem bývá co nejnižší cena. „To je, jako kdyby se do Národního divadla hledali jen ti nelevnější herci. Chápu, že stát má šetřit, ale nikdo si neuvědomuje, že na základě kvalitního projektu vzniká nejen kvalitní architektura, ale také se dají ušetřit peníze,“ vysvětluje Pavel Hnilička. Z veřejných zakázek nakonec do ročenky zařadil Národní technickou knihovnu v Praze, která se tam nevešla loni. „Budova žije, lidé tam chodí na schůzky, je to nádherná stavba,“ vysvětluje zařazení budovy od studia Projektíl (viz téma, str. 24), jež loni získala Grand Prix za architekturu.

Pavel Hnilička vybral 200 staveb, stovku jich pak osobně objel, aby viděl,

jak zapadají do krajiny, jak působí ve svém okolí. Největším překvapením pro něj bylo, kolik u nás vzniká kvalitních rodinných domů. Do ročenky jich zařadil více, než původně zamýšlel, protože zkrátka převyšovaly ostatní stavby. „To vypovídá hodně o české architektuře – architekti se zaměřují na rodinné domy, protože v jiných oblastech není o jejich práci tak velký zájem. Myslím, že by bylo lepší se věnovat veřejným prostranstvím, veřejným budovám, kde má práce architekta větší smysl,“ myslí si Pavel Hnilička, který se vedle staveb zabývá urbanismem a územními a regulačními plány. Z veřejných prostranství ho zaujalo například náměstí v Havlíčkově Brodě.

1

2

1 – Malířský ateliér v Praze, Jiří Pelcl
– Atelier Pelcl, 2009. Foto: Jan Kuděj

2 – Revitalizace středu Havlíčkova
Brodu, Aleš Burian, Gustav Křivinka
– Architektonická kancelář Burian-
Křivinka, 2009–11. Foto: Filip Šlapal

3 – Obecní úřad v Lukovečku, Svatopluk
Sládeček, Daniela Babičková – New Work,
2008–09. Foto: Studio Toast

4 – Polyfunkční dům Elstav v Ostravě,
Tomáš Bindr, Jan Zelinka – Atelier 38,
2008–09. Foto: Petr Šimčík

Architekt mi ukazuje mapu, kam si pečlivě zaznamenal nově vzniklé stavby. „Příjemně mě překvapila Ostrava, kde vzniká kvalitní architektura. A nadehl mě polyfunkční dům v Ostravě-Vítkovcích, na němž se mi líbila právě ta promíchanost funkcí – je v něm kavárna, obchod a hospoda, v prvním patře kanceláře, pak byty. Právě takové domy jsou městotvorné. Toto vše měly domy dříve standardně, ale pak se v architektuře dávala přednost monofunkčnosti,“ popisuje architekt, „už třeba věhlasný architekt Pavel Janák ve 30. letech minulého století, kdy mapoval činžovní domy v Praze, zjistil, že jsou polyfunkční, což považoval za nešvar a špatnost. Kam ale vede monofunkčnost, můžeme dnes vidět v Praze na Jižním Městě či Černém Mostě, odkud všichni míří metrem do nejrůznějších shopping center.“

„Kritériem při výběru pro mě byla Vitruviova definice kvalitní architektury: krása, pevnost a účelnost. Až na výjimky byly všechny domy pevné, mnohé funkční, ale už méně jich bylo krásných.“

A je něco, co současnou českou architekturu spojuje? „Dnes už neřešíme otázku stylu, jako tomu bylo koncem 19. století. V dnešním světě, který je otevřený, tekutý, jak to charakterizoval Zygmunt Bauman, jednotný styl neexistuje – a ani to není důležité,“ říká Pavel Hnilička, „charakteristický pro moderní architekturu je důraz na pravdivost, upřímnost a jistou strohost. Je to reakce na spoustu balastu a nedůležitých věcí, které nás obklopují. V Evropě i ve světě je hodně tvůrců, kteří hledají jednoduchost a krásu čistých materiálů. I když pořád je pro spoustu lidí čistá betonová zeď těžko skousnutelná.“

3

4